

Revisionsrapport

Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt gentemot de kommunala bolagen

Emmaboda kommun

*Pär Sturesson
Certifierad kommunal
revisor*

Elin Petersson

Februari 2017

Innehåll

1.	Inledning	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Syfte och Revisionsfråga.....	2
1.3.	Revisionskriterier	2
1.4.	Kontrollmål	2
1.5.	Metod.....	3
2.	Iakttagelser	4
2.1.	Uppsiktsplikten enligt kommunallagen (KL).....	4
2.2.	Uppsiktsplikten i Emmaboda kommuns styrdokument	5
2.2.1.	Kommunstyrelsens reglemente	5
2.2.2.	Företagspolicy	6
2.2.3.	Ägardirektiv	7
2.2.4.	Bolagsordningar	9
2.2.5.	Övrigt	10
3.	Bedömningar	11
3.1.	Revisionell bedömning	11
3.2.	Bedömningar mot kontrollmål.....	11
3.3.	Rekommendationer.....	13

1. *Inledning*

1.1. *Bakgrund*

Enligt kommunallagen 6 kap ska kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens bolag. Från och med år 2013 har uppsiktsplikten förstärkts ytterligare avseende de kommunala bolagen. Detta innebär att kommunstyrelsen årligen ska pröva om den verksamhet som bedrivits av helägda kommunala bolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet.

I Emmaboda kommun finns följande kommunala bolag: Emmaboda Bostads AB, Emmaboda Elnät AB, Emmaboda Energi och Miljö AB, Emmaboda Fastighets AB, Möjligheternas Hus AB och Emmaboda Flygbana fastighetsförvaltning AB.

Av den sammanställda redovisningen i årsredovisningen för år 2015 framgår bolagens ekonomiska betydelse:

- Av verksamhetens intäkter på 238,6 mnkr kommer cirka 120 mnkr från bolagen
- Av avskrivningar på 79,3 mnkr avser cirka 59 mnkr bolagen
- Av anläggningstillgångarna på 812,8 mnkr avser 543 mnkr bolagens tillgångar
- Av de långfristiga lånen på 587,6 mnkr avser 483 mnkr bolagens skulder
- Kommunens borgensåtagande mot bolagen uppgår till 490 mnkr.

Detta ger en bild av de kommunala bolagens påverkan på den samlade ekonomin. Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys uppmärksammat hur kommunstyrelsen bedriver sin uppsiktsplikt avseende kommunens bolag.

1.2. *Syfte och Revisionsfråga*

Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig uppsiktsplikt över kommunens bolag?

1.3. *Revisionskriterier*

- Kommunallagen
- Kommunstyrelsens reglemente
- Bolagsordningar och ägardirektiv för kommunens bolag

1.4. *Kontrollmål*

- Uppsiktsplikten är föremål för en tydlig systematik
- Uppsiktsplikten bedrivs enligt fastställd systematik
- Kommunstyrelsen vidtar åtgärder utifrån sin uppsiktspflicht över bolag.

1.5. *Metod*

Intervjuer har skett med följande personer:

- Ann-Marie Fagerström, kommunstyrelsens ordförande, ordförande i följande bolag Emmaboda Fastighets AB, Möjligheternas Hus AB och Emmaboda Flygbana Fastighetsförvaltning AB,
- Sten-Olof Johansson, vice ordförande i kommunstyrelsen och vice ordförande i Emmaboda Fastighets AB,
- Pär Adolfsson, ordförande i Emmaboda Elnät AB och Emmaboda Energi och Miljö AB samt ledamot i kommunstyrelsen,
- Stefan Lundgren, verkställande direktör i Emmaboda Elnät AB och Emmaboda Energi och Miljö AB,
- Anette Strömblad, kommunchef,
- Jan Demerud, ekonomichef,
- Ivan Lindmark, verkställande direktör i Emmaboda Bostads AB, Emmaboda Fastighets AB och Emmaboda Flygbana Fastighetsförvaltning AB och
- Jan Bonell, verkställande direktör i Möjligheternas Hus AB,
- Bo-Eddie Rossbol, ledamot av kommunstyrelsen,
- Emma Åhlander Hansson, ledamot av kommunstyrelsen.

Följande dokument har gått igenom.

- Kommunstyrelsens protokoll för åren 2015 och 2016
- Bolagsordning för Emmaboda Bostadsaktiebolag
- Bolagsordning för Emmaboda Fastighetsaktiebolag
- Bolagsordning för Emmaboda Elnät Aktiebolag
- Bolagsordning för Emmaboda Energi och Miljö Aktiebolag
- Bolagsordning för Emmaboda Flygbana Fastighetsförvaltning Aktiebolag
- Bolagsordning för Möjligheternas Hus Aktiebolag
- Reglemente för kommunstyrelsen antaget av kommunfullmäktige
- Företagspolicy för Emmaboda kommun
- Ägardirektiv för Emmaboda kommuns bolag
- Emmaboda kommuns årsredovisning för år 2015

Granskningsrapporten har faktakontrollerats av Anette Strömblad, kommunchef.

2. Iakttagelser

2.1. Uppsiktsplikten enligt kommunallagen (KL)

Enligt KL ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i.¹

Styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 3 kap 16 a § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.²

Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det åligger respektive kommun att utforma uppsiktspliktens innehåll och hur den ska genomföras i praktiken. Kommunallagen betonar vikten av styrningen av den kommunala verksamheten *oavsett juridisk form*. Det ska således inte ha någon betydelse om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform eller annan form. Det förekommer ofta att det finns personunion mellan ledamöter i kommunstyrelsen och bolagen men detta frångår inte kommunstyrelsens skyldigheten att utöva uppsikt över bolagen.

Av författningskommentarerna framgår att styrelsen har en särskild ställning i och med att de har en ledande och samordnande roll. Uppsikten är i praktiken begränsad till att lämna råd, anvisningar och påpekanden samt i de fall det anses nödvändigt se till att fullmäktige i egenskap av högsta beslutande organ ingriper. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs i kommunala hel- och delägda företag. För att hantera denna uppgift utfärdas i praktiken ägardirektiv för de kommunala bolagen där kommunstyrelsens rätt till insyn skrivs in.

Kommunstyrelsen har således sammanfattningsvis en skyldighet att utöva löpande uppsikt. Det åligger kommunstyrelsen att bestämma hur uppsiktsplikten ska formaliseras.

Noteringar

Kommunstyrelsen har den 24 maj 2016 i § 70 i beslut noterat att den verksamhet som bedrivits under kalenderår, 2015, varit förenligt med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolagen är inte behandlade var för sig utan alla bolag och Räddningstjänstförbundet är noterat tillsammans i samma attsats.

---

¹ KL kap 6 § 1

² KL kap 6 § 1a

2.2. Uppsiktsplikten i Emmaboda kommuns styrdokument

Uppsiktsplikten berörs i följande kommunala styrdokument:

- Kommunstyrelsens reglemente
- Företagspolicy
- Ägardirektiv och bolagsordning för kommunens bolag

2.2.1. Kommunstyrelsens reglemente

Av reglementet³ framgår följande avseende de kommunala bolagen:

Allmänt om styrelsens uppgifter

1 § Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Företag och stiftelser

4 § Styrelsen ska

- 1. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,*
- 2. ansvara för att beslut om ägardirektiv till de kommunala bolagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,*
- 3. ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen och bolagsledningarna/stiftelseledningarna,*
- 4. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17–18 b §§ KL är uppfyllda beträffande de bolag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i,*
- 5. årligen, vid de kommunala bolagens årsstämmor senast maj månads utgång i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast.*

³ Beslutat i kommunfullmäktige 2015-11-09

Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder,

6. *svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.*

2.2.2. Företagspolicy

Syftet med företagspolicyn⁴ är att dels förtydliga det gemensamma regelverket för att utveckla kommunens verksamhet dels att ange vad som åligger kommunen som ägare och bolagen som verksamhetsutövare.

I policyn finns bland annat följande rubriker och innehåll:

- Kommunrättsliga utgångspunkter
- Ägarstyrningens juridiska konstruktion

Ägarstyrningen formella konstruktion regleras av innehållet i bolagsordningen. Av bolagsordningen framgår vad bolaget skall ägna sig åt liksom det kommunala ändamålet med verksamheten.

Utöver bolagsordningen tillkommer individuella ägardirektiv som anger riktning, ramar och mål för det enskilda bolaget med utgångspunkt från det kommunala ändamålet.

- Kommunfullmäktige och bolagen

Fullmäktige skall hållas informerad om bolagens förhållanden och utveckling. Bolagens skall också på anmodan lämna fullmäktige information

- Kommunstyrelsens och bolagen

Kommunstyrelsen skall enligt kommunallagen (6 kap 1 och 1a §§) utöva uppsikt förutom över nämnderna, över hel- och delägda bolag samt kommunalförbund som kommunen är medlem i. Denna uppsikt är grunden för kommunens ägarstyrning. För att kommunstyrelsen skall kunna fullgöra sin uppsiktsplikt är bolagen och kommunalförbunden skyldiga att fortlöpande på kommunstyrelsens begäran informera om ekonomisk och verksamhetsmässig utveckling. Informationen kan lämnas antingen vid sammanträden som kommunstyrelsen kallar till eller skriftligt.

Bolagen är dessutom skyldiga att informera kommunstyrelsen löpande om väsentliga händelser i verksamheten och i frågor som eventuellt kan blir föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande innan beslut fattas av bolaget.

- Samordnad revision
- Styrelse – styrelsearbete
- Särskilda frågor

⁴ Antagen i kommunfullmäktige 2016-09-26

Noteringar

Företagspolicyn reglerar till största delen vad som åligger kommunen respektive bolag. Av policyn framgår att den även ska gälla kommunalförbund i tillämpliga delar.

Företagspolicyns har ingen större styreffekten enligt de intervjuade då den är mer generell utformad.

2.2.3. Ägardirektiv

Av ägardirektivet⁵ framgår bland annat följande:

1 Kommunikation och dialog**1:2 Kommunens ledningsfunktion**

Inom ramen för utfärdade ägardirektiv utgör kommunstyrelsen kommunens organ för kommunikation, uppföljning och dialog. Kommunstyrelsen skall därför ges den information och tillställas de handlingar som erfordras för fullgörande av denna uppgift.

1:3 Kommunfullmäktiges yttrande

Innan bolagets styrelse fattar beslut i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt skall kommunfullmäktiges yttrande inhämtas.

Exempel på ärenden enligt ovan är bildande av dotterbolag eller beslut i övrigt som kan ha väsentlig ekonomisk påverkan på bolaget, till exempel förvärv och försäljning av fast egendom, samt ärenden som har större kommunalpolitisk betydelse.

1:4 Rapportering, dialog och insyn

Bolaget skall hålla kommunstyrelsen väl informerad om sin verksamhet och det åligger bolaget att utan dröjsmål till kommunstyrelsen översända:

- *Bolagets årsredovisning med uppföljning av internkontrollplanen*
- *Revisionsberättelse*
- *Protokoll från bolagsstämman*
- *Redovisning i övrigt av bolagets verksamhet och ekonomi i den form och med den frekvens som vid varje ögonblick efterfrågas.*

Utöver strikt formella krav på rapportering av verksamhet och ekonomi bör den löpande dialogen mellan kommunledning och bolaget stärkas. Detta sker genom halvårsvisa träffar emellan kommunledningen och ledningen för bolaget. Mellan kommunstyrelsen och bolagsledningen äger två årliga träffar rum inom ramen för arbetet med koncernens årsredovisning och budget.

2 Mål och riktlinjer för verksamheten**2:2 Samverkan**

Bolaget är en resurs för hela den kommunala koncernen. I syfte att uppnå största möjliga kommunnytta skall bolaget vara en aktiv part i utvecklingen av kommunen och samverka med kommunen och övriga kommunala bolag i de fall

⁵ Antaget av kommunfullmäktige 2016-04-11

där bolaget kan tänkas spela en roll. Därvid kan bolagets intressen komma att avvägas mot ägarens/ kommunkoncernens intressen.

2:3 Verksamhetsmål

Bolagets styrelse skall fastställa verksamhetsidé och verksamhetsplan för bolagets verksamhet. Verksamhetsplanen fastställs årligen och skall översiktligt beskriva planerade aktiviteter samt mätbara verksamhetsmål på kort och lång sikt.

Verksamhetsplanen skall utgå från förutsättningar och riktlinjer i bolagsordningen och ägardirektiv samt vara kommunstyrelsen tillhanda i god tid innan kommunstyrelsens sista sammanträde inför varje nytt räkenskapsår.

Bolagets styrelse skall i årsredovisningens förvaltningsberättelse, utöver vad i aktiebolagslagen sägs, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats. Det är av särskild vikt att styrelsen redovisar huruvida de mål och riktlinjer för verksamheten, som fastställs i bolagsordningen och ägardirektiv, uppnåtts.

3 Ekonomiska mål och riktlinjer

3:1 Ekonomisk planering

Bolagets styrelse skall årligen fastställa ekonomiska handlingsprogram inkl. internkontrollplan och mål för kommande tre räkenskapsår, varav det första detaljplaneras och budgeteras. Bolagets budget ska kommuniceras med kommunstyrelsen i samband med kommunstyrelsens sista sammanträde inför varje nytt räkenskapsår.

4 Samordning

4:4 Chefsträffar

Verkställande direktören i bolaget ska regelbundet delta vid träffar med kommunens förvaltningschefer i en chefsträff eller annan förvaltningsövergripande träff under ledning av kommunchefen. Vid dessa träffar bör diskussionen fokuseras på frågor av intresse för den koncerngemensamma nyttan.

Noteringar

De flesta anser att det är tydligt när kommunfullmäktiges yttrande ska inhämtas och när frågorna är av principiell beskaffenhet. Ett exempel som nämns är i samband med byggandet av ett vattenverk i Vissefjärda, vilket skulle påverka industrierna i Emmaboda. Frågan lyftes då till kommunfullmäktige. I intervjuerna framkommer det är viktigt att lyfta sådant som kan skapa negativ publicitet till kommunfullmäktige.

Helägda bolag med undantag för Möjligheternas Hus AB skickar sina styrelseprotokoll till kommunstyrelsen. Någon egentlig förklaring till varför inte Möjligheternas Hus AB skickar sina protokoll ges inte. I samband med upprättande av kommunens årsredovisning skickas bolagens årsredovisningar till ekonomikontoret. Vi har inte funnit i granskningen att respektive bolags årsredovisning behandlas i kommunstyrelsen. Det sker inte två årliga träffar mellan kommunstyrelsen och bolagsledning, vilket ägardirektiven stadgar. Flera som vi intervjuat efterlyser att dialogen mellan

kommunstyrelsen och bolagen behöver stärkas ytterligare. Idag stannar allt för mycket information i kommunstyrelsens arbetsutskott.

En gång om året har kommunen en utvecklingsdag där samtliga nämnder och bolag presenterar verksamhet och ekonomi. På dessa träffar är samtliga fullmäktigeledamöter inbjudna. Dagen beskrivs som en viktig del i informationen från bolagen.

Kommunstyrelsens ordförande samlar en gång i månaden samtliga ordförande i nämnderna och bolagen. På dessa träffar diskuteras bland annat koncernövergripande frågor. Det förekommer också presidieträffar där även vice ordförande i respektive nämnd och bolag är med. Dessa träffar är inte lika regelbundna utan äger rum vid behov.

Enligt ägardirektiven ska verksamhetsplan och budget för respektive bolag vara kommunstyrelsen till handa i samband med kommunstyrelsens sista sammanträde inför varje nytt räkenskapsår. Respektive bolag, med undantag för Möjligheternas Hus AB, skickar tillsammans med protokollen in sina affärsplaner och budgetar, vilka anmäls under meddelanden. Uppfattningen är att dessa handlingar försvinner i mängden. Något beslut eller behandling av respektive bolags verksamhetsplan eller budget har inte skett under någon separat paragraf i kommunstyrelsen.

Det är endast Emmaboda Bostads AB som har bolagsspecifika direktiv i ägardirektivet. Bolaget ska dels redovisa ett årligt resultat som uppgår till 3 % av det egna kapitalet i snitt under en mandatperiod, dels under år 2016 presentera en långsiktig plan för nybyggnation.

Kommunchefen samlar koncernledningsgruppen en gång i månaden för att diskutera gemensamma frågor. Träffarna upplevs i huvudsak som värdefulla. Någon ger uttryck för att allt inte direkt berör det enskilda bolaget. De flesta uppfattar gruppen som värdefull.

2.2.4. Bolagsordningar

Av samtliga helägda bolags bolagsordningar framgår följande under kommunalt inflytande:

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer äger ta del av bolagets handlingar och räkenskaper och i övrigt inspektera bolagets och dess verksamhet.

För Emmaboda Flygbana Fastighetsförvaltning AB finns inget inskrivet om motsvarande insyn. Bolaget ägs till 51 % av kommunen och till 49 % av förlaget Albinsson och Sjöberg.

Noteringar

Samtliga helägda bolags bolagsordningar har till största delen samma struktur och innehåll. I Emmaboda Bostads AB och Emmaboda Fastighets AB nämns det kommunala ändamålet med bolaget i respektive bolagsordning, medan övriga har rubriken verksamhet.

Emmaboda Flygbana Fastighetsförvaltning AB är ett dotterbolag till Emmaboda Fastighets AB. Verksamheten är att tillhandahålla fastigheten där förlaget Albinsson och Sjöberg bedriver sin verksamhet.

2.2.5. Övrigt

Kommunstyrelsen har i § 70 den 24 maj 2016 beslutat om en förstärkt uppsiktsplikt avseende de kommunala bolagen. Orsaken till beslutet är att kommunstyrelsen årligen ska fatta beslut om bolagets verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. I slutet av paragrafen noteras att samtliga bolag samt Räddningstjänstförbundets verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

I kommunstyrelsen sitter ordföranden för Emmaboda Fastighetsförvaltning, Emmaboda Flygbana AB samt Möjligheternas Hus AB vilket är kommunstyrelsens ordförande. Även ordförande Emmaboda Energi och Miljö AB och Emmaboda Elnät AB sitter som ordinarie ledamot i kommunstyrelsen. Viss information delges på kommunstyrelsens arbetsutskott. Det säkerställs inte hur denna information ska delges övriga ledamöter i kommunstyrelsen. Flera ledamöter ger uttryck för att information om kommunens bolag behöver öka för att samtliga ledamöter ska kunna fullgöra sin uppsiktsplikt. Enligt bolagen sker dialogen till största delen med ordförande och vice ordförande i kommunstyrelsen eller i kommunstyrelsens arbetsutskott.

Kommunen har tagit fram vision och mål ”Emmaboda vår framtid”. Dokumentet ska enligt de intervjuade arbetas in i både nämndernas och bolagens verksamhet i tillämpliga delar.

3. *Bedömningar*

3.1. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att kommunstyrelsen endast delvis har en ändamålsenlig uppsiktsplikt över sina bolag. Detta grundar vi på att i ägardirektivet framgår hur kommunikation och dialog ska ske mellan kommunstyrelsen och respektive bolag. Under åren 2015 och 2016 har inte kommunikationen och dialogen skett enligt ägardirektiven, exempelvis har inte två årliga träffar mellan kommunstyrelsen och bolagsledningen ägt rum. Spårbarheten i kommunstyrelsens protokoll över hur uppsiktsplikten har bedrivits saknas till stor del, exempelvis ska verksamhetsplan vara kommunstyrelsen tillhanda samt bolagets budget kommuniceras med kommunstyrelsen i samband med styrelsens sista sammanträde inför varje nytt räkenskapsår.

Kommunstyrelsen har, enligt kommunallagen, prövat om verksamheten som bolagen bedrivit under förgående år (2015) varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Vi bedömer att det saknas underlag och vad som ligger till grund för prövningen. Samtliga bolag har prövats och noterats i samma attsats.

Respektive helägt bolag, förutom Möjligheternas Hus AB, delger kommunstyrelsen sina styrelseprotokoll med tillhörande handlingar. Informationen redovisas under meddelande på kommunstyrelsens sammanträde. Någon förklaring till att Möjligheternas Hus AB:s protokoll inte delges kommunstyrelsen ges inte.

Det är viktigt att beakta att hela kommunstyrelsen är ansvarig för uppsiktsplikten. Det är därför viktigt att kommunstyrelsens arbetsutskott tillser att den information som lämnas på arbetsutskottet även kommer övriga ledamöter i kommunstyrelsen till del.

3.2. *Bedömningar mot kontrollmål*

Kontrollmål	Kommentar
Uppsiktsplikten är föremål för en tydlig systematik	<p>Delvis uppfyllt</p> <p>Det framgår av kommunstyrelsens reglemente, företagspolicy och ägardirektiv kommunstyrelsens ansvar och hur dialogen mellan styrelsen och bolagen ska ske.</p> <p>Kommunstyrelsens systematik avseende uppsiktsplikten ökar i och med beslutet, § 70 24 maj 2016, att stärka uppsiktsplikten.</p> <p>Det finns ingen fastlagd sed eller praxis hur kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska bedrivas. Det åligger varje kommun att besluta om hur uppsiktsplikten ska bedrivas.</p>

Uppsiktsplikten bedrivs enligt fastställd systematik**Ej uppfyllt**

Kommunstyrelsen har inte, enligt kommunallagen, årligen prövat om verksamheten som bolaget bedrivit under förgående år varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Vi ser positivt på att kommunstyrelsen under år 2016 reviderat sina styrdokument så att de ligger i linje med lagstiftarens intentioner och att det ska fattas ett årligt beslut i kommunstyrelsen.

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte följt ägardirektiven när det gäller kommunikation och dialog.

Kommunstyrelsen vidtar åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt över bolagen**Ej bedömt**

Vi har inte funnit att kommunstyrelsen i något ärende vidtagit några åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt under åren 2015 och 2016.

Kommunstyrelsen har genom beslutet i § 70 år 2016 förtydligat hur uppsiktsplikten ska bedrivas. Detta skapar också en bättre möjlighet för kommunstyrelsen att vidta åtgärder.

3.3. Rekommendationer

Utöver redan beslutade åtgärder rekommenderar vi följande:

- Dokumentera hur uppsiktsplikten ska genomföras i praktiken, exempelvis via ett årshjul när olika aktiviteter ska genomföras mellan kommunstyrelsen och bolag. Vidare behöver spårbarheten i kommunstyrelsens protokoll öka vad avser hur kommunstyrelsen bedrivit sin uppsiktsplikt.
- Bolagens verksamhetsplan/affärsplan och budget bör på ett tydligare sätt behandlas i kommunstyrelsen.
- Säkerställ att hela kommunstyrelsen ges den information som krävs för att de ska kunna känna att de fullgjort sitt uppdrag avseende uppsiktsplikten gentemot de kommunala bolagen.
- Varje bolag bör behandlas var för sig i samband med prövningen om verksamheten varit förenlig med det kommunala ändamålet och att verksamheten har bedrivits inom de kommunala befogenheterna. Vidare bör det av handlingarna framgå vad bedömningen grundas på.
- Protokollen från Möjligheternas Hus AB bör i fortsättningen delges kommunstyrelsen på samma sätt som övriga bolag gör. Eventuella sekretessparagrafer kan maskas.
- Samma begrepp bör användas för att minimera risken för missförstånd, exempelvis affärsplan/verksamhetsplan och verksamhet/ändamål.

2017-02-21

Caroline Liljebjörn

Caroline Liljebjörn, certifierad kommunal revisor/uppdragsledare

Pär Sturesson

Pär Sturesson, certifierad kommunal revisor/Projektledare